

VRIJHEID

Lesbrieven

de Bibliotheek

Lesbrief 1. INSTRUCTIE

Leerdoelen

- Leerlingen kunnen zich oriënteren op een boek.
- Leerlingen kunnen een boek naar keuze selecteren.
- Leerlingen kennen associaties bij het thema Vrijheid.
- Leerlingen kunnen associaties bij het thema Vrijheid creatief verwerken.
- Leerlingen weten globaal wat het project inhoudt.

Totaal: 55 minuten

Tijd	Betreft	Instructie
15 min	Opening Klassikaal Voorlezen	<p>[alle boeken liggen voor iedereen zichtbaar in de klas. Het handigste is een aparte tafel, zodat de collectie goed neergelegd/gezet kan worden.]</p> <p>Voorstellen van de leesconsulent. Hij/zij leest het fragment Isabel voor.</p> <p>Bespreken: Waar ging dit fragment over? (over oorlog en vrijheid, opkomen voor je rechten, honger en armoede, opstand en onderdrukking, vluchten) Wat is vrijheid? Maak samen een woordenwolk met 'vrijheid' in het midden, waar denken de leerlingen aan bij vrijheid?</p>
5 min	Opdracht Klassikaal	<p>Maak samen een elfje, een gedicht van 11 woorden dat altijd op dezelfde manier is opgebouwd. Schrijf een voorbeeld op en/of maak eerst samen 1 elfje. Bijvoorbeeld:</p> <p>Vluchten Ren weg Ver van huis Moe en helemaal alleen Help</p> <p>Vrijheid Geen oorlog Zelf kunnen kiezen Ik voel me fijn Nederland</p>

Lesbrief 1. INSTRUCTIE

Tijd	Betreft	Instructie
		<p>De uitleg is als volgt:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Je kiest voor jezelf 1 woord uit de woordenwolk.2. Dan twee woorden die iets zeggen over zin 1.3. Dan drie woorden die iets zeggen over waar of wat het is of wat het doet.4. Dan 4 woorden over wat je er van vindt. (als dat lastig is, begin dan met ik..)5. Een krachtig einde in 1 woord.
10 min	Opdracht A Individueel	Leg uit dat de leerlingen nu zelf een of meer elfjes gaan maken. Ze schrijven het eerst op het voorbeeld en als ze tevreden zijn kiezen ze er eentje uit, die schrijven ze netjes op de voorkant van het boekje.
5 min	Opdracht-instructie Klassikaal	<p>Als slot mogen de kinderen die willen hun gedicht gaan voordragen, iedereen luistert.</p> <p>Vrijheid is ook het thema waar we de komende 6 weken aan gaan werken met dit boekenprogramma. We gaan boeken lezen die ook gaan over vrijheid. Wat betekent het als je vrij bent? Vrij betekent ook dat je zelf mag kiezen. Komende tijd gaan wij boeken lezen. Je hebt de vrijheid om zelf een boek te kiezen, maar iedereen kiest wel een ander boek. Vrijheid betekent niet dat alles mag en kan. Je moet wel respect hebben voor elkaar en soms moet je overleggen om tot een oplossing te komen. Dus als iemand hetzelfde boek kiest als jij, dan maak je geen ruzie maar ga je in overleg. Ga samen op zoek naar een boek dat er wel een beetje op lijkt, wil 1 van jullie dat boek lezen?</p>
15 min	Opdracht B Tweetalen	Geef uitleg over de opdracht: leerlingen gaan elkaar helpen bij het zoeken van een boek. Geef uitleg over niveau (B/C categorie) en over de 5-vingers-regel en dat leerlingen vrij zijn om

Lesbrief 1. INSTRUCTIE

Tijd	Betreft	Instructie
		even te kijken en dan toch een ander boek te kiezen.
		Leerlingen die snel zijn kunnen beginnen met lezen.
5 min	Terugkoppeling Klassikaal	Leg uit wat de regels zijn met de boeken (blijven ze op school? wanneer wordt er gelezen? etc). Leg uit dat de komende weken in deze boeken gaan lezen en dat er tussendoor lessen zijn die ook over vrijheid en over de boeken gaan. De overige boeken blijven in de klas zodat leerlingen die snel een boek uit hebben een tweede boek kunnen kiezen.

Lesbrief 2. VERBORGEN VERLEDEN

Leerdoelen

- Leerlingen hebben inzicht in gebouwen en voorwerpen uit het verleden en kunnen een verbinding leggen met het heden.
- Begrijpend lezen: Ze leiden betekenisrelaties tussen zinnen en alinea's af.
- Begrijpend lezen: Ze stellen zelf vragen tijdens het lezen.

Totaal: 30 minuten

Tijd	Betreft	Instructie
7 min	Opening Klassikaal Voorlezen	<p>Introductie op het fragment: Dit is een verhaal van een schrijver, Jan Terlouw. Het gaat over iets dat hij in de oorlog heeft meegemaakt. Dit verhaal gaat over trekkers. Geen tractoren, maar andere trekkers.</p> <p>Voorlezen: Fragment Trekker (laat eventueel de laatste alinea weg).</p> <p>Nabespreken: Wat bedoelde de schrijver met Trekkers? Waarom trokken deze mensen naar het oosten? (Het waren vluchtelingen uit de stad op zoek naar eten.) Is iemand wel eens in de Zuiderzeestraatweg in Wezep geweest? Kan je voorstellen dat daar allemaal trekkers rondlopen?</p>
15 min	Opdracht A Opdracht B Zelfstandig of groepjes	<p>Geef uitleg over welke opdracht gemaakt moet worden en of dat zelfstandig of in groepjes is.</p> <p>Opdracht A: leerlingen die het lastig vinden om iets te vinden kunnen er met een klasgenoot misschien wel op komen. Of laat ze een 'stalen ros met een houten band' tekenen. Zie tweedewereldoorlog.nl/100voorwerpen/voorwerp/stalen-ros-met-houten-band</p> <p>Opdracht B: er kan gebruik worden gemaakt van Google maps en bronnen als krantenbank. Of sites van de lokale erfgoed vereniging of bijvoorbeeld tracesofwar.nl of monumenten.nl/</p>

Lesbrief 2. VERBORGEN VERLEDEN

Tijd	Betreft	Instructie
8 min	Terugkoppeling Klassikaal	<p>(Leerlingen kunnen de komende lessen ook werken aan een tekening met het thema Vrijheid op de achterkant van hun boekje)</p> <p>Laat een paar kinderen hun tekening zien en toon vervolgens de afbeelding. Klopt het met wat ze dachten? Geef een aantal kinderen het woord: welk voorwerp of gebouw uit jouw boek heb je getekend? Laat aan de klas zien hoe je denk dat het er uit zag. Zoek eventuele op internet een afbeelding.</p> <p>Laat leerlingen die opdracht B hebben gemaakt iets vertellen over de dingen die ze gevonden hebben en leg uit of en hoe ze verder mogen werken en hoe ze de opdracht kunnen inleveren.</p>

Lesbrief 3. VLUCHTEN

Leerdoelen

- Leerlingen weten dat vluchten voor oorlog van alle tijden is.
- Leerlingen kunnen zich inleven in het leven van een vluchtelingkind.
- Begrijpend lezen: leerlingen zoeken, selecteren en verwerken op een doelbewuste en efficiënte manier informatie uit verschillende bronnen.
- Begrijpend lezen: Leerlingen beoordelen teksten op hun waarde.

Totaal: 40 minuten (kort eventueel het filmpje in)

Tijd	Betreft	Instructie
10 min	Opening Klassikaal Film	<p>Introductie op het fragment: We gaan het verhaal bekijken van Majid. Majid is een vluchteling. Weet iemand wat dat is, een vluchteling?</p> <p>Bekijken: Het verhaal van Majid op amnesty.nl/wat-we-doen/educatie/vluchten-voor-de-oorlog</p> <p>Bespreking: Wat moest Majid allemaal achterlaten? (familie, huis, vriendjes, speelgoed.) Waarom gingen ze weg? Het vluchten was gevaarlijk en vervelend. Wat was er niet leuk aan het vluchten? (Het duurde heel lang, hij moest veel lopen, vermoeiend, buiten slapen, gevaar op zee, niet kunnen douchen, verdrietig omdat zijn moeder en broertjes niet bij hem waren.)</p> <p>(Wil je liever een fragment voorlezen ipv een filmpje? Lees dan het fragment Joury voor t/m de zin “Gaan we ooit weer terug?” op p. 226)</p>
20 min	Opdracht A Opdracht B Tweetallen	<p>Je gaat een opdracht maken over vluchten in jouw boek.</p> <p>Geef uitleg over welke opdracht gemaakt moet worden.</p> <p>Opdracht A: Bij voorkeur werken de leerlingen in tweetallen, ze doen de opdracht 2 keer, voor elk</p>

Lesbrief 3. VLUCHTEN

Tijd	Betreft	Instructie
		<p>boek 1 keer. De leerling schrijft het antwoord van zijn/haar eigen boek op. Om dit samen te kunnen doen moeten leerlingen kort en helder kunnen verwoorden aan de ander waar hun boek over gaat en wanneer het thema vluchten aan bod komt. Help tweetallen die er niet uit komen op gang. Als het ene boek lastig is, komen ze er misschien wel uit met het boek van de ander. Komen ze er nog niet uit? Geef ze dan het leesfragment Joury om de vragen te beantwoorden.</p> <p>(Als er te weinig tijd is om beide boeken te bespreken, kom dan eventueel later terug op deze opdracht).</p>
10 min	Terugkoppeling Klassikaal Film	<p>Geef een of meer tweetallen het woord: wat hebben zij opgeschreven?</p> <p>Bekijk het tweede filmpje van Majid. Introductie op het fragment: Hoe zou het een jaar later met Majid zijn? Hij miste het voetballen met zijn vriendjes. Een jaar later is er nog een filmpje gemaakt.</p> <p>Bekijk: 'Hoe is het nu met Majid op amnesty.nl/wat-we-doen/educatie/vluchten-voor-de-oorlog Bespreking: wil iemand nog iets zeggen hierover? Wat fijn dat het nu goed gaat met Majid.</p> <p>(Wil je liever een fragment voorlezen ipv een filmpje? Lees dan het fragment Joury voor vanaf de zin "Gaan we ooit weer terug?" op p. 226).</p>

Lesbrief 4. RECHTEN EN PLICHTEN

Leerdoelen

- Leerlingen kennen de begrippen verbod en verplichting.
- leerlingen hebben inzicht in verboden en verplichtingen die worden opgelegd tijdens oorlogen en de gevolgen daarvan.
- Leerlingen weten wat bevrijdingsdag is en wat er wordt gevierd op bevrijdingsdag.
- Begrijpend lezen: Leerlingen zoeken, selecteren en verwerken op een doelbewuste en efficiënte manier informatie uit verschillende bronnen.
- Begrijpend lezen: Leerlingen leiden betekenisrelaties tussen zinnen en alinea's af en herkennen inconsistenties.
- Begrijpend lezen: leerlingen stellen zelf vragen tussen het lezen.

Totaal: 30 minuten (kort eventueel het filmpje in)

Tijd	Betreft	Instructie
5 min	Opening Klassikaal Voorlezen	<p>Introductie op het fragment: Dit boek gaat over twee Nederlandse kinderen uit Rotterdam, in de tweede wereldoorlog. Marieke en Bram. Bram is een joodse jongen. Op en dag mag hij niet meer naar school, daarom gaat Marieke thuis bij hem op bezoek.</p> <p>Voorlezen: fragment Marieke</p> <p>Bespreking: Wat voor regels waren er in de oorlog tegen joden? (voorbeelden uit de tekst.) Het zijn heel veel verplichtingen en regels die mensen hadden bedacht tegen joden.</p> <p>Je gaat een opdracht maken over vluchten in jouw boek.</p> <p>Geef uitleg over welke opdracht gemaakt moet worden.</p>
15 min	Opdracht A Opdracht B Tweetallen	<p>Misschien heb je in jouw boek ook iets gelezen over iemand die verplicht werd om iets te doen, een verplichting. Of iemand die juist iets niet meer mocht doen, een verbod. Jullie gaan in tweetallen kijken of er in jullie boeken een voorbeeld te vinden is.</p>

Lesbrief 4. RECHTEN EN PLICHTEN

Tijd	Betreft	Instructie
		<p>Geef uitleg over welke opdracht gemaakt moet worden.</p> <p>Opdracht A: Bij voorkeur werken de leerlingen in tweetallen. Om dit samen te kunnen doen moeten leerlingen kort en helder kunnen verwoorden aan de ander waar hun boek over gaat en wanneer het thema vluchten aan bod komt. Help tweetallen die er niet uit komen op gang. Als het ene boek lastig is, komen ze er misschien wel uit met het boek van de ander. Komen ze er nog niet uit? Geef ze dan het leesfragment Jewel om de vragen te beantwoorden.</p> <p>Opdracht B: laat leerlingen eerst zelf bedenken. Om ze op weg te helpen kunnen ze inspiratie zoeken op www.kinderrechten.nl of kijken naar de kinderrechten achterin het boek Nu of Ooit van Arend van Dam.</p>
10 min	Terugkoppeling Klassikaal Foto	<p>Geef een of meer tweetallen het woord: wat hebben zij opgeschreven? Hoe zouden zij het vinden als...</p> <p>We sluiten af met een vrolijke noot. Toon de afbeelding Bevrijdingsdag op het digibord. Wat zien we? Waarom dansen de mensen denk je? Het is Bevrijdingsdag, we vieren dat nog steeds op 5 mei. Wat vieren we precies op Bevrijdingsdag? Waarom vieren we dit? Wat betekent het om vrij te zijn? Onder andere dat alle regels en plichten opgeheven waren, iedereen had weer gelijke rechten. Als er tijd over is, toon dan het filmpje schooltv.nl/video/5-mei-bevrijdingsdag/playlist/116</p>

Lesbrief 5. AFSLUITING

Leerdoelen

- Leerlingen hebben tijdsbesef van de gebeurtenissen uit hun boek.
- Leerlingen weten dat de thema's in de tweede wereldoorlog speelden, maar nu nog steeds actueel zijn.
- Begrijpend lezen: Leerlingen zoeken, selecteren en verwerken op een doelbewuste en efficiënte manier informatie uit verschillende bronnen.
- Begrijpend lezen: Leerlingen stellen zelf vragen tussen het lezen.
- Begrijpend lezen: Leerlingen bepalen de hoofdgedachte van een tekst en maken een samenvatting.

Totaal: 50 minuten

Tijd	Betreft	Instructie
5 min	Opening	Introductie van de les: vandaag is de leesconsulent er weer, we kijken terug naar de boeken die gelezen zijn en welke thema's we samen besproken hebben.
15 min	Opdracht Groepjes	<p>Geef uitleg over de opdracht A en in welke groepjes die gemaakt moet worden.</p> <p>Laat leerlingen eerst samen zoeken naar de antwoorden. Zie de leeslijst voor een overzicht van de titels in chronologische volgorde van het tijdsbestek waarin het zich afspeelt.</p> <p>Leerlingen die klaar zijn maken ter afsluiting/reflectie opdracht B, individueel.</p>
25 min	Opdracht Klassikaal	<p>Een voor een mogen de groepjes de boeken voor in de klas op een tijdlijn plotten. Of in een grote kring op de grond. Maak met elkaar een grote tijdlijn van alle boeken die gelezen zijn. Voeg bij een kleine groep eventueel wat overige boeken uit de leskist toe.</p> <p>Stel reflectievragen: waarom gingen er veel boeken over periode 1940-1945? Waarom vinden schrijvers het belangrijk dat kinderen van nu daar over lezen? (Omdat het nu in Nederland</p>

Lesbrief 5. AFSLUITING

Tijd	Betreft	Instructie
		<p>veilig is, maar we niet moeten vergeten wat onze voorouders daarvoor hebben moeten doen en laten. Nederlands is al 75 jaar vrij, maar in andere landen is het ook nu nog oorlog).</p> <p>Optioneel: lees korte fragmenten voor uit twee boeken op uitersten van de lijn (Bijvoorbeeld Ik noem je Bleu en Het geheim van de gouden-regen.) en bespreek: wat waren de verschillen in deze fragmenten? Wat waren overeenkomsten?</p> <p>Optioneel: maak ook een overzicht van de landen. Visualiseer samen een wereldkaart. Welk boek ligt waar? Wat zien we hier? (Oorlog en vrijheid is in alle landen van de wereld een thema, maar veel boeken gaan over Nederland omdat kinderen uit Nederland dat leuker vinden om te lezen.)</p>
5 min	Terugkoppeling Klassikaal	<p>Sluit af met de boekenverkoper. Wie is zo enthousiast dat hij denkt: ik vind echt dat meer klasgenoten dit boek zouden moeten lezen? Geef zelf het goede voorbeeld door het boek overdreven te promoten. Kinderen kunnen het boek opschrijven en later nog eens zelfstandig lenen uit de Bibliotheek. Want helaas gaat de leskist nu weer mee terug naar de Bibliotheek.</p>

de Bibliotheek
Brummen | Voorst

de Bibliotheek
Gemeente Nijkerk

de Bibliotheek
Noord-Veluwe

Rijnbrink

GELDERLAND
HERDENKT

75 JAAR VRIJHEID